

Pollák Béláné Fiatal Lányként

Ez a kép Zalaszentivánon készült 1933 körül. Én vagyok látható olyan 16-18 éves koromban, épp a Zalába indulok fürdeni. Zalaszentivánon nőttem fel. Egy nagy házban töltöttem a gyerekkoromat. A ház több szobából állt és gazdasági melléképületekből is. Az üzlet is a házhoz tartozott. Fürdőszoba akkor még nem volt vidéken, a vizet a kútról hoztuk. Szénnel és fával fűtöttünk, amit a környező erdőkből vásároltak a szüleim, és villannyal világítottunk. Kövezett út volt, járda nem volt. A szüleim kóser háztartást vezettek. A szolgáló tömte a libákat, és Zalaegerszegre küldték be, hogy a sakter levágja. A családban több szolgáló is volt. Két lány végezte a takarítást, mosást, főzést, s a nagytakarításnál szintén segített egy külön bejárónő. Ezek a lányok mind keresztények voltak, de

nagyon jól megvoltunk velük. Jól emlékszem rá, hogy milyen sok könyv volt otthon. Az édesanyám nagyon szeretett olvasni, főleg regényeket, történelmi tárgyú könyveket, útleírásokat. Az újságot naponta járaták, mivel érdekelte a szüleimet, hogy mi történik a világban. De aktívan nem politizáltak, csak a családban mondtak véleményt a politikai helyzetről. A családom nem volt különösebben vallásos, csak a nagyobb ünnepeken jártak a zsinagógába, ami Zalaegerszegen volt. Nem ortodox, hanem neológ hitközség volt. De azért, mondjuk, a húsvétot [Pészah] is megtartottuk, mindig Zalaegerszegről hoztunk maceszt. Libazsírral főztünk csak. Mikor kislány voltam, bejártam Zalaegerszegre egy sakterhez, akitől héberül tanultam olvasni. A faluban nem volt se rabbi, se zsinagóga, se semmilyen zsidó intézmény. Arra tisztán, élénken emlékszem, hogy milyen gyönyörű volt a zalaegerszegi zsinagóga, ami ma kultúrházként működik. Minden ünnepet megtartottunk, mikor jókat lehetett enni. Karácsonyt nem tartottunk, karácsonyfa nem volt, de ünnepi ebéd volt, már csak a cselédek miatt is, mivel muszáj volt alkalmazkodni ennyiben nekünk is hozzájuk. Az anyámék nyolcan voltak testvérek, az apámék szintén. Csak ritkán találkozott a család, mivel mindenki máshol lakott, és a szüleim állandóan dolgoztak. Lekötötte őket a munka, az üzlet. Épp ezért nyaralni sem jártak a szüleim, nem értek rá az ilyesmire. Nem nagyon tudok mit mesélni a nénikéimről és bácsikáimról. Bár óvodába nem jártam, akkoriban nem volt vidéken, de annál több iskolába jártam. Két évig jártam Zalaszentivánon elemibe, majd Szombathelyre kerültem egy zsidó iskolába, ahol egy évig tanultam. Ebben az iskolában volt egy Kardos nevű tanárom, aki különösen megmaradt az emlékezetemben. Szombathelyen lakott az egyik nagynéném, de nem ért rá velem foglalkozni, ezért egy barátnőjének a szüleinél laktam, s a szüleim fizettek értem. Időnként meglátogattam a nagynénémet, mikor ráért. Ezt követően két évig az ausztriai Rieschingben tanultam. Egy keresztény zárdába jártam iskolába Ausztriában, mert ez volt ott a legjobb iskola. Járt oda négy vagy öt zsidó lány rajtam kívül. Nagyon rendesek voltak velünk az apácák, nem éreztették velünk, hogy zsidók vagyunk. Ugyanúgy foglalkoztak velünk, mint a keresztény diákokkal. Negyedik elemibe és első polgáriba jártam oda. Egy zsidó családnál laktam, a szüleim fizettek utánam kosztpénzt és lakásdíjat. Könnyen megszoktam, hogy nem otthon lakom a szüleimmel. Elmagyarázták nekem, hogy így a legjobb, ezek a legjobb iskolák, s csak így tudok megtanulni németül, s én megértettem. Mivel a családban mindenki tudott németül, fontosnak tartották a nyelvtanulást. Ezután Zalaegerszegen folytattam négy éven keresztül a tanulmányaimat. Szerettem iskolába járni, de nem volt kedvenc vagy nem szeretett tantárgyam. Jó tanuló voltam mindenből. Különórákra nem jártam, ez nem volt divat arrafelé. Szabadidős programok, klubszerű rendezvények szintén nem voltak az iskolában. Az osztálytársaim többnyire nem zsidó gyerekek voltak. Az iskolában semmiféle antiszemita élményre nem emlékszem, sem a diákok, sem a tanárok részéről. Szabadidőmben olvastam vagy kézimunkáztam. A gyerekkorom, mondhatom, boldog időszak volt.